

efter den højtærede Ministers Mening et Hovedformaal,

Med Hensyn til Spørgsmaalene om Landarbejdernes Indskud og de Vilkaar, der bydes dem, maa jeg sige, at jeg tror, den højtærede Minister har Ret, naar han udtalte, at disse Spørgsmaal ere adskillig vanskeligere. Der er en vis Sammenhæng mellem disse to Spørgsmaal. I sin Betænkning begrunder Landstinget sine Forslag i saa Henseende ved, at der for Staten er en stor Risiko forbundet med at yde et saa stort Laan, og denne Risiko forringes selvfølgelig, jo større det Bidrag bliver, som Landarbejderen selv betaler. For det andet, hedder det i Betænkningen, bør en Landarbejder mellem 25 og 50 Aar, som ikke har formaaet at lægge mere end højst 400 Kr. til Side, formentlig ikke have Krav paa, at Staten kommer ham til Hjælp med at erhverve et Hus med Jordlod til en Værdi af 4,000 Kr. Endelig er der en tredje Grund, som ogsaa anføres i Betænkningen, idet det hedder: „saa meget mindre, som han paa en saadan Ejendom, efter de foreliggende Forhold, næppe vil have rimelig Udsigt til at opnaa en sorgfri Stilling.“ Med Hensyn til Risikoen, maa jeg maaske med den højtærede Formands Tilladelse oplæse et Par Linier af Landbokommissionens Betænkning. Landbokommissionen har undersøgt disse Forhold, og over for Kommissionens Mindretal, der fremhæver den Risiko, som paaføres Statskassen efter Kommissionsforslaget, fremhæves da her, at „de igennem Husmandskreditforeningerne indvundne Erfaringer vise, at Husmandsbruget gennemgaaende har været upaavirket eller i alt Fald paavirket i mindre Grad end andre Ejendomme af det almindelige Prisfald i de senere Aar,“ og som en anden Grund til, at der skulde være mindre Risiko forbunden med disse Huse, fremhæves ogsaa den forholdsvis betryggede Stilling, man mener at have sikret Ejerne af Husmandslodderne gennem Bestemmelserne om den delvise Rente- og Afdragsfrihed. Denne Bestemmelse har nemlig ogsaa Landbokommissionen, og jeg tror, at Kommissionen har fuldstændig Ret i, hvad den helt igennem har gjort gældende, og hvad ogsaa Folketinget har gjort gældende, at det er en Pligt ved denne Sags Gennemførelse at byde gode Vilkaar. Den har Ret i, at naar man virkelig byder gode Vilkaar, er Risikoen ikke saa stor. Det er klart, at den Mand, som nyder gode Vilkaar, vil gøre alt, hvad der staar i hans Magt, for at beholde dem, og Landbokommissionens Meddelelse gaar her

ud paa, at det mindre Jordbrug — og det er jo tilfældigt, hvem der nu er i Besiddelse af Husene — ganske anderledes har holdt Prisen, end det større Jordbrug. Der er altsaa allerede paa Grund af Ejendommenes Størrelse og uden Hensyn til den Personlighed, som ejer Ejendommen, mindre Risiko, og der er efter min Mening betydelig større Betyggelse, end ved andre Laan, dels fordi der virkelig bydes disse gode Vilkaar, som Landbokommissionen foreslaar, og dels fordi man næsten altid kan sikre sig mod at faa daarlige Folk. Loven har jo netop Forskrifter, som sikre, at det bliver dygtige og paalidelige Folk, der komme paa disse Ejendomme. Folk, der majsommeligt have sammensparet 400 Kr. eller en Tiendedel af det Beløb, som Ejendommen koster, vide i Reglen, hvad disse Penge ere værd, og over for saadanne Folk er der langt mindre Risiko ved at give større Laan, end der vilde være i al Almindelighed. Jeg erkender, at hvis man tager Landbruget i sin Helhed, kan man sige, at den, der kun ejer en Tiendedel af, hvad han er i Besiddelse af, byder ikke nogen stor Sikkerhed; men her er Forholdet jo et ganske andet i enhver Henseende end ved Landbruget i Almindelighed. Fra Landstingets Side er der fremhævet, at en Arbejder, der med Hustru imellem sit femogtyvende og halvtredsindstyvende Aar ikke har kunnet tjene mere end 400 Kr., har ikke noget Krav paa, at Staten kommer ham til Hjælp. Det er ganske den modsatte Opfattelse, Folketinget er gaaet ud fra, og det er ogsaa fuldstændig den modsatte Opfattelse, Landbokommissionen gennem hele det Arbejde, den har gjort, er gaaet ud fra. Jeg kan anføre enkelte Sætninger af Landbokommissionens Betænkning, hvoraf det fremgaar, at det, man har ment, er, at skal der ydes Bidrag, skal det netop være de fattige, dem, der trænge til at faa saadanne Bidrag, man vil række Haanden til. Men Landstingets Opfattelse er, at den, som kun har kunnet fortjene 400 Kr., har ikke noget som helst Krav paa, at Staten kommer ham til Hjælp. Naar man herimod har fremhævet de Vanskeligheder, der ere for Arbejderen ved at lægge saa stor en Sum til Side, nemlig, at han i sin Ungdom skal bruge adskilligt til sin Uddannelse, Oplysning, til Militærtjeneste, maaske skal støtte sine fattige Forældre osv., siger man fra Landstingets Flertals Side: Ja det er meget rigtigt, men selv om en Arbejder maaske ikke kan lægge noget til Side inden sit femogtyvende Aar, har han fra